

Strategies to reduce the gap between the current and desired status of sexual education of high school students from the perspective of teachers

Mohammad. Afshari¹, Mohammad Reza. Sarmadi*², & Faezeh. Nateghi³

1. Ph.D. Student, Department of Humanities, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran.
2. Professor, Faculty of Educational Sciences, Payam Noor Central University, Tehran, Iran.
3. Associate Professor, Faculty of Educational Sciences, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran.

ARTICLE INFORMATION	ABSTRACT
Article type Original research Pages: 169-181 Corresponding Author's Info Email:ms84sarmadi@yahoo.com	Background and Aim: Sexual education is one of the important aspects of education that is necessary to pay attention to in the adolescent period, despite significant studies in this field, so far no comprehensive and efficient solutions have been provided to improve the situation of adolescent sexual education. The main goal of this research was to identify the appropriate solutions to reduce the gap between the current and desired sex education in the first year of secondary school, from the teachers' point of view. Methods: The research method is practical in terms of its purpose, descriptive-survey in terms of its nature and method, and the tool for collecting information is a researcher-made questionnaire. The validity of the content of the questionnaire has been checked and confirmed by calculating the Laushe coefficient and the reliability of the questionnaire by testing it and calculating the bisection method. The statistical population of the research was all the teachers and executive staff of the first secondary schools of Hamedan province in 1400, of which 380 people were selected by multi-stage cluster random sampling. T and FREDMAN statistical tests were used in the data analysis in the SPSS22 software environment. Results: 15 strategies were identified to improve the status of sex education in schools. Placing content related to sexual education in textbooks makes all schools obliged to present those topics to students and already with educational design, consider various educational elements and comprehensive and efficient education in this have context The participation of parents and teachers in the sexual education of students and the preparation of parents in terms of motivational factors, knowledge and ability in the sexual education of adolescents makes the education more effective in this field. The inclusion of an extra-curricular lesson with the title of "deserving boys and girls" in schools will provide opportunities for education related to sexual education to students jointly at the level of all schools. The attractive title of the lesson makes students more interested in these topics. Conclusion: Considering that the modesty of a number of students prevents them from asking confidential questions in the field of sexual issues, the use of indirect education tools such as question boxes and non-present communication channels can be effective in the sexual education of students.
Article history: Received: 2023/01/08 Revised: 2023/03/19 Accepted: 2023/04/14 Published online: 2023/04/22	
Keywords: <i>Sex education, adolescence, sex education solutions, sex education needs.</i>	

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Afshari, M., Sarmadi, M. R., & Nateghi, F. (2023). Strategies to reduce the gap between the current and desired status of sexual education of high school students from the perspective of teachers. *jayps*, 4(1): 169-181.

راهکارهای کاهش فاصله بین وضعیت موجود و مطلوب تربیت جنسی دانش آموزان دوره متوسطه از دید معلمان

محمد افشاری^۱، محمدرضا سرمدی^{۲*} و فائزه ناطقی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه علوم تربیتی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

۲. استاد، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکزی، تهران، ایران.

۳. دانشیار، دانشکده علوم تربیتی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: علمی پژوهشی	زمینه و هدف: تربیت جنسی یکی از ابعاد مهم تربیتی است که توجه به آن در دوره نوجوانی امری ضروری است، علی‌رغم مطالعات قابل توجه در این زمینه، تا کنون راهکارهای جامع و کارآمد در بهبود وضعیت تربیت جنسی نوجوانان ارائه نشده است. هدف اصلی این پژوهش، شناسایی راهکارهای مناسب در کاهش شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب تربیت جنسی در دوره اول متوسطه، از دید معلمان بوده است. روش پژوهش: روش تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش انجام، توصیفی - پیمایشی و ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته بوده است. روایی محتوای پرسشنامه با محاسبه ضریب لاوشه و پایایی پرسشنامه با اجرای آزمایشی و محاسبه روش دو نیمه کردن بررسی و تایید شده است. جامعه آماری پژوهش، کلیه دبیران و عوامل اجرایی مدارس متوسطه اول استان همدان در سال ۱۴۰۰ بوده است که تعداد ۳۸۰ نفر از آنها به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده‌اند. در تحلیل داده از آزمون‌های آماری T و FREDMAN در محیط نرم افزار SPSS۲۲ استفاده شده است. یافته‌ها: ۱۵ راهکار در بهبود وضعیت تربیت جنسی مدارس شناسایی شد. قرار دادن محتوای مرتبط با تربیت جنسی در کتابهای درسی، موجب می‌شود تا همه مدارس، موظف گردند تا آن مباحث را به دانش آموزان ارائه دهند و از قبل با طراحی آموزشی، عناصر مختلف آموزشی را در نظر گرفته و آموزشی جامع و کارآمد در این زمینه داشته باشند. مشارکت اولیاء و مربیان در تربیت جنسی دانش آموزان و آماده سازی والدین از نظر عوامل انگیزشی، دانش و توانشی در تربیت جنسی نوجوانان موجب تاثیر گذاری بیشتر آموزش‌ها در این زمینه می‌شود. گنجاندن یک ساعت درسی فوق برنامه با عناوین «پسران و دختران شایسته» در مدارس موجب می‌شود تا بطور مشترک در سطح همه مدارس، فرصتهایی برای آموزش‌های مرتبط با تربیت جنسی به دانش آموزان ارائه شود. عنوان جذاب درس، موجب علاقمندی بیشتر دانش آموزان به این مباحث می‌گردد. نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه، حیاء و کم‌رویی تعدادی از دانش آموزان، مانع از طرح سوالات محرمانه در زمینه مسائل جنسی می‌گردد، استفاده از ابزارهای غیر مستقیم آموزش نظیر صندوق‌های پاسخگویی به سوالات و کانال‌های ارتباطی غیر حضوری، می‌تواند در تربیت جنسی دانش آموزان موثر باشد.
صفحات: ۱۸۱-۱۶۹	
اطلاعات نویسنده مسئول	
ایمیل: ms84sarmadi@yahoo.com	
سابقه مقاله	
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۱۸	
تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۲۸	
تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۰۱/۲۵	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۲/۰۲	
واژگان کلیدی	
آموزش جنسی، نوجوانی، راه حل‌های آموزش جنسی، نیازهای آموزش جنسی	

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

افشاری، م.، سرمدی، م. ر. و ناطقی، ف. (۱۴۰۲). راهکارهای کاهش فاصله بین وضعیت موجود و مطلوب تربیت جنسی دانش آموزان دوره متوسطه از دید معلمان. مطالعات روانشناختی نوجوان و جوان، ۴(۱): ۱۸۱-۱۶۹.

مقدمه

در دوره نوجوانی، تاثیرات نیرومند احساسات مربوط به تمایلات جنسی، جای بسیاری از تصورات و مفاهیم ذهنی را می‌گیرد. بدون تردید واقعه بلوغ از مهم ترین رویدادها و نوجوانی از حساس ترین مراحل زندگی انسان است. نوجوانی دوران پرتلاطمی است که تغییرات جسمانی، جنسی، روانی و اجتماعی را به همراه دارد. نوجوان درباره ی خصوصیات خود، مسائل زندگی زنا شویی و ارتباط با جنس مخالف کنجکاو است. طبیعت نوجوان در دوره بلوغ جنسی تغییر می‌یابد، آن‌ها بیشتر عصبانی و سرکش می‌شوند. این تغییرات با ظهور میل جنسی اعم از امیال ارضا شده یا نشده در برخی از آنها آشکار می‌گردد (نوبی نژاد، ۱۳۹۹). تربیت جنسی یک فرآیند دائمی است، که از طریق آن افراد، اطلاعات لازم را در مورد مسایل جنسی کسب می‌کنند. این فرآیند به تحول جنسی سالم، بهداشت و روابط خوشایند زنا شویی و نقش‌های جنسی کمک می‌کند (سانتروک، ۱۹۹۷، ترجمه سعیدی، ۱۳۹۸). کرکلر (۲۰۰۰) به نقل از سبحانی نژاد، همایی و سیادت، (۱۳۸۶)، معتقد است تربیت جنسی در معنای جامع و فراگیر، خود ناظر بر سه حوزه اساسی یعنی بهداشت جنسی، اخلاق جنسی و آینده جنسی است. از نظر او، اولین قدم در زمینه تربیت جنسی آموزش و ارتقای سطح اطلاعات و آگاهی‌های مرتبط با بهداشت جنسی است. به همین دلیل آموزش و آرایه اطلاعات در زمینه چگونگی پیدایش نطفه، ویژگی‌های جنسیتی زن و مرد، چگونگی دختر و پسر شدن نطفه، دوران بارداری و چگونگی تحول نوزاد در رحم، پدید آمدن اولین نشانه‌های جنسی در نطفه، هویت جنسی، چگونگی انتقال ژن از والدین به فرزندان دارای ضرورت است. در زمینه اخلاق جنسی، کرکلر در اساس بر ایجاد عواطف جنسی مثبت، آرایه اطلاعات درست در مورد تغییر و تحول جنسی در نوجوان، خودکنترلی جنسی و رعایت حد اعتدال ارضای غریزه جنسی تاکید می‌نماید. در نهایت کرکلر در مورد آینده جنسی آموزش و آرایه اطلاعات و توانش‌های مرتبط با آماده سازی نوجوانان و جوانان برای زندگی مشترک توأم با عشق و تفاهم، احترام نسبت به جنس مخالف،

ارزش گذاری و پذیرش وی، شناخت احساسات جنس مخالف، برقراری ارتباط کلامی و غیرکلامی مطلوب و توجه به خواسته‌های جنس مخالف را مهم ارزیابی می‌کند (سبحانی نژاد، همایی، سیادت، ۱۳۸۶). تربیت جنسی یکی از حوزه‌های کشاکش انگیز تعلیم و تربیت در جوامع مختلف، از جمله جامعه ایران است. که همواره به دلیل وجود پاره‌ای از ابهام‌ها و سوء تفاهم‌های نظری و فکری و نیز موانع اجرایی با مشکلات فراوانی دست به گریبان بوده و همین امر زمینه ساز ایجاد و بروز بسیاری از معضلات اجتماعی و انحراف‌های رفتاری در میان نسل جوان و به تبع آن، صرف هزینه‌های سنگین جهت مقابله با این انحرافات توسط نهادها و سازمان‌های ذیربط است. یکی از عوامل مهم طلاق زوجین، مسائل جنسی بیان شده است (نعیمی، ۱۳۹۱ و تهرانی، ۱۳۹۰)، عدم آگاهی‌ها در این زمینه موجب بدکارکردهای جنسی می‌شود. بنابراین می‌توان، ضعف تربیت جنسی را عامل اصلی، ایجاد مشکلات جنسی، دانست. براساس نتایج پژوهش نعیمی (۱۳۹۱)، افراد، عمده دانش و اطلاعات جنسی خود را از طریق ماهواره، اینترنت و دوستان بدست آورده اند و نقش پدر و مادر و نظام آموزشی در این راستا، بسیار اندک بوده است. از منظر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی، نهادی است اجتماعی، فرهنگی و سازمان یافته که به عنوان مهم‌ترین عامل انتقال، بسط و اعتلای فرهنگی در جامعه اسلامی ایران، مسئولیت آماده سازی دانش آموزان جهت تحقق مرتبه‌ای از حیات طیبه در همه ابعاد را بر عهده دارد. که تحصیل آن مرتبه، برای عموم افراد جامعه لازم یا شایسته باشد (دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۹۰). نقش مدرسه و مربیان در مدیریت رفتارهای جنسی نوجوان و آرایه آموزش‌های مناسب در این زمینه مورد قبول اکثر جوامع بوده است (مرویان، حسینی، ۱۳۹۴؛ ترن بال، ورسچ و اسپچاتک، ۲۰۰۸، اسکاتر، کرونا، الوت، استمن، ژو و کلین، ۲۰۰۸). بازبینی و توسعه آموزش جنسی در مدارس بعضی جوامع، موضوع آسانی نیست و هنوز ترس و اضطراب از صحبت کردن در

آموزان در دوره متوسطه نبوده و توجه کافی در فرایند تربیت جنسی دانش آموزان نشده است. بلندهمتان (۱۳۹۳) در پژوهشی به این نتایج دست یافته که والدین آگاهی دقیقی از چیرستی تربیت جنسی و چگونگی آموزش اخلاقی نداشته، رویکرد آنان در مواجهه با فرزندان، رویکرد اقتضایی است. بدان معنا که هنگامی درگیر مشکل می‌شوند، به فکر اقدام می‌افتند، افزون بر این هراس و دلهره‌ای فراگیر وجود والدین را در بر گرفته که سخت نگران فرزندان خود از نظر اخلاق جنسی هستند. نتایج فرناندز و ویه ریرا (۲۰۰۸) نشان داده است، والدین و خانواده‌ها در زمینه تربیت جنسی فرزندان خود ناتوانی و مشکلات مختلفی دارند و از مراکز آموزشی برای توجه به این حوزه، درخواست و انتظار دارند. آن‌ها نسبت به انتقال و آموزش مسایل جنسی به فرزندان خود دارای اعتماد و اطمینان کافی نبوده و ترجیح می‌دهند، که مدارس و معلمان حرفه‌ای این کار را انجام بدهند. کورتیس (۲۰۰۷) از گنجاندن مقوله‌های مرتبط با تربیت جنسی در برنامه درسی مقطع متوسطه به دلیل شروع دوره بلوغ و جلوگیری از تبدیل شدن مسایل جنسی به یک مساله و کشاکش اجتماعی حمایت می‌کند. زاهدیان، و زاهری (۱۴۰۰)، در پژوهشی نتیجه گرفتند، والدین باید با انجام روش‌های تربیتی جنسی صحیح، فرزندان خود را از مخاطرات فعالیت‌ها، افکار، اعمال و روابط جنسی نابجا آگاه سازند. وقتی سلامت روان به دلایلی محیطی به هم بخورد پیش آمادگی ژنتیکی برای بیماری خاص یا عصبی و افسرده شدن به وجود می‌آید. طهماسب زاده شیخ‌لار، عظیم پور، ایمان زاده و عباس زاده (۱۴۰۰)، در پژوهش خود دریافتند در فرایند تربیت جنسی نوجوانان ایرانی، عوامل علی شامل: شناخت دقیق نوجوانان، شناخت ضرورت‌های تربیت جنسی و هدایت و جهت‌دهی به رفتار مناسب جنسی است. پدیده اصلی، طرح‌ریزی تربیت جنسی کارآمد است. شرایط مداخله در تربیت جنسی، وجود تعصبات مذهبی و اعتقادی نادرست، دیدگاه‌های اجتماعی- فرهنگی، سیاست‌های آموزشی - سازمانی و

مورد مسائل جنسی وجود دارد (پیسکرین؛ ۲۰۱۷، شیویاری و صفریانی، ۱۳۹۶). اختلاف نظر و سلیقه در چرایی و چگونگی آرایه آموزش‌های جنسی در مدارس دیده می‌شود (اسکاتر و همکاران، ۲۰۰۸؛ آنستاکیو، کاروالهو، کلمنت، ۲۰۰۸؛ پیسکرین، ۲۰۱۷). در جوامعی که به نفع وجود آموزش‌های جنسی در مدارس، سیاست گذاری شده است؛ تاثیر این آموزش‌ها را در تاخیر فعالیت‌های جنسی نوجوانان گزارش کرده اند (سولاک، جربلین، فیکس، کوئهل، ۲۰۰۶).

افشاری (۱۳۹۹) دریافت بین وضعیت موجود و مطلوب تربیت جنسی دانش آموزان دوره اول متوسطه، متناظر با سند تحول بنیادین، شکاف وجود دارد. بر اساس یافته‌های این رساله، وضعیت موجود تربیت جنسی دانش آموزان دوره متوسطه اول، در زمینه آشنایی با دوره بلوغ و نوجوانی، در حد متوسط ارزیابی شده است که با وضعیت مطلوب ۰/۹ نمره فاصله دارد. در زمینه تقویت هویت جنسی و رفتارهای مناسب با جنسیت، وضعیت موجود در حد متوسط است که با وضعیت مطلوب ۰/۵ نمره فاصله دارد. وضعیت موجود تربیت جنسی دانش آموزان دوره متوسطه اول، در زمینه شناسایی تفاوت‌های دختر و پسر در حد کم ارزیابی شده که با وضعیت مطلوب ۱/۵ نمره فاصله دارد. همچنین در زمینه محافظت از آسیب‌ها و رفتارهای پرخطر جنسی، وضعیت موجود در حد کم ارزیابی شده است که با وضعیت مطلوب ۱/۷۱ نمره فاصله دارد. وضعیت تربیت جنسی دانش آموزان در زمینه آموزش احکام و تکالیف دینی مرتبط با مسائل جنسی، در حد مطلوبی است.

رشید، حسینی اصل نظلو، یعقوبی و کردنوقابی (۱۳۹۶)، در پژوهش خود، دریافتند، والدین ایرانی توجه بیشتری به مؤلفه‌های تربیتی دینی، اخلاقی و اجتماعی داشتند و در برخی از حیطه‌ها از قبیل تربیت عاطفی، جنسی، سیاسی و اقتصادی توجه اندکی داشتند. نتایج پژوهش، ابراهیمی هرستانی، مهram و لیاقت دار (۱۳۹۴)، بیانگر این است که، اقدامات آموزش و پرورش پاسخ گوی نیازهای دانش

ساکت (۲۰۱۹)، در پژوهش خود در زمینه تربیت جنسی در مدارس متوسطه، بر ضرورت برنامه جامع تربیت جنسی در مراکز آموزشی متوسطه تاکید دارد که مجموعه‌ای از اطلاعات و آگاهی‌های مفید و سازنده را در زمینه رفتارهای سالم جنسی به دانش‌آموزان منتقل نموده و آموزش دهد تا آن‌ها بتوانند در موارد مقتضی، تصمیم‌های آگاهانه‌ای را در این زمینه اتخاذ نمایند و با کسب آگاهی و بصیرت در زمینه امور و فعالیت‌های جنسی، از ایجاد اضطراب و فشار روانی در میان آنان جلوگیری شود. نتایج پژوهش برگیس (۲۰۱۹)، تاثیرات مثبت برنامه‌های آموزشی تربیت جنسی را در افزایش قابلیت‌های مراقبتی دانش‌آموزان مقطع متوسطه و نیز آثار سازنده‌ی این برنامه‌ها را بر رشد دانش، آگاهی، نظام ارزش‌گذاری و نگرش‌های دانش‌آموزان متوسطه، تایید می‌کند. گورسیمسک (۲۰۱۹)، نشان داد، برگزاری دوره‌ی آموزشی خاص در زمینه طراحی و اجرای تربیت جنسی، تأثیری مثبت بر روی نگرش معلمان شرکت‌کننده، نسبت به امور و مسایل جنسی داشته است. کونتلا (۲۰۱۸)، در پژوهشی بر روی دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان فنلاندی در زمینه‌ی تربیت جنسی، مهم‌ترین هدف تربیت جنسی از نظر معلمان را افزایش حس مسئولیت‌پذیری و آگاهی از واقعیت‌های مسائل جنسی به دانش‌آموزان تشخیص دادند. لی و همکاران (۲۰۱۵)، در بررسی، عوامل مرتبط با رفتارهای جنسی و برنامه‌های آموزش جنسی در نوجوانان آسیایی-آمریکایی، پنج عامل تأثیرگذار شنا سایی کردند: ارزش‌های فرهنگی خانواده محور، روابط والدین، فرهنگ‌پذیری، نقش‌های جنسیتی، و عدم آگاهی و اطلاعات در مورد جنسیت و بیماری‌های مقاربتی. با توجه به اهمیت تربیت جنسی دانش‌آموزان به ویژه دوره اول متوسطه که مصادف با دوره نوجوانی است، شنا سایی راهکارهای بهبود وضعیت تربیت دانش‌آموزان در این دوره از اهمیت بالایی برخوردار است و هدف این پژوهش را به خود اختصاص داده است. سوال اصلی پژوهش حاضر این است که، از دید معلمان دوره متوسطه

عوامل زمینه‌ای، نبود سیاست‌های روشن و جسورانه، نا کارآمدی والدین، منابع اطلاعاتی نامعتبر است و راهبردهای تربیت جنسی، غلبه بر موانع فرهنگی، رعایت ملاحظات فرهنگی-اجتماعی، ظرفیت‌سازی در نظام آموزشی و والدین، همکاری بین بخشی و استفاده از راهکارها و اصول صحیح آموزش، است. اصغری نکاح، شریفی و سعادل بارز (۱۳۹۸)، در پژوهشی به روش مرور سیستماتیک در مورد ضرورت تربیت جنسی خانواده محور، دریافتند: ارتباط موثر والدین با فرزندان سبب ایجاد نگرش درست به مسأله جنسیت و نیز رفتارهای صحیح در این زمینه می‌گردد. افزایش آگاهی نوجوانان در موارد بلوغ، بهداشت باروری، محافظت از خود در برابر آسیب‌های مرتبط با ارتباطات جنسی، تاخیر در شروع فعالیت جنسی و ارتباط جنسی کمتر از موضوعات ضروری در تربیت جنسی خانواده محور است. ارتباط پسران با والدین در بحث‌های جنسیتی کم است. ارگان‌های آموزش و پرورش و بهداشتی بایستی، روش تربیتی خانواده محور را سرلوحه برنامه ریزی خود قرار دهند. توانمند سازی والدین در ارتباط با آموزش مسائل جنسی به فرزندان، یکی از مسائل مهم تربیت جنسی است. نتایج پژوهش، بامری و سالارزایی (۱۳۹۷)، رابطه مستقیم و مثبت بین سبک زندگی و تربیت جنسی نوجوانان را تأیید کرده است. تربیت مثبت جنسی در پیشگیری از ارتکاب جرایم جنسی، نقش مهمی دارد. امینی، تمنایی فر و پاشایی (۱۳۹۰)، در پژوهشی دریافتند، دبیران و دانش‌آموزان بر اهمیت گنجاندن محتوا و تجارب یادگیری مرتبط با تربیت جنسی در دوره متوسطه تاکید کرده اند اما میان دیدگاه‌های آنها در مورد اهمیت برخی عناصر محتوا و تجارب یادگیری تربیت جنسی به لحاظ آماری، تفاوت دارد. افشاری، سرمدی و ناطقی (۱۳۹۸) در تحلیل محتوای کتاب‌های درسی دوره اول متوسطه به توجه به تربیت جنسی دانش‌آموزان، وضعیت توجه به تربیت جنسی کتاب‌های درسی را نامناسب ارزیابی کرده اند و ضرورت بازنگری و توجه بیشتر به مباحث مرتبط با تربیت جنسی را یادآور شده‌اند.

روی ۲۰ نفر از افراد نمونه آماری به اجرا درآمده و مورد تحلیل عامل اکتشافی قرار گرفته است. میزان کفایت نمونه گیری (KMO) برابر ۰/۹۳ محاسبه شد و در نمودار «سکری» گویه‌های دارای ضریب بالای ۱ مشخص شد. ۱۵ گویه دارای بار عاملی بالای ۰/۵۰ و ضریب همبستگی درونی گویه‌ها بیشتر از ۰/۵۳ به دست آمده است. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش دو نیمه کردن ۰/۶۸ محاسبه شده است. نمره گذاری سوالات پرسشنامه با توجه به طیف لیکرت، گزینه خیلی زیاد نمره ۵، زیاد نمره ۴، متوسط ۳، کم نمره ۲ و گزینه خیلی کم نمره ۱ می‌باشد. پس از محاسبه حاصل ضرب تعداد پاسخ‌ها در هر گزینه، میانگین پاسخ‌های سوالات محاسبه و میانگینی در بازه ۱ تا ۵ بدست آمده است. برای تفسیر پاسخ‌ها، میانگین بدست آمده با میانگین مورد انتظار، یعنی حد بالای گزینه متوسط، (۳/۵) مقایسه شده است. در تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری T و FREDMAN در محیط نرم افزار SPSS22 استفاده شده است.

یافته‌ها

در این پژوهش از تعداد ۳۸۰ نفر معلمان مورد مطالعه، ۱۹۰ نفر معلمان زن و بقیه از معلمان مرد انتخاب شده‌اند، ۷۰ درصد نمونه آماری متاهل و بقیه مجرد بوده‌اند. نمونه آماری از نظر مدرک تحصیلی شامل ۱۰ درصد فوق دیپلم، ۶۰ درصد لیسانس، ۲۵ درصد فوق لیسانس و ۵ درصد دارای مدرک دکترا بوده‌اند.

در پرسشنامه پژوهش، میزان تاثیر ۱۵ راهکار در بهبود تربیت جنسی دانش آموزان، از دیدگاه معلمان مورد سوال قرار گرفته است. میانگین پاسخ‌های هر سوال یا راهکار محاسبه و با استفاده از آزمون T تک نمونه‌ای با نمره ۳/۵ (کرانه بالای حد متوسط) مقایسه شده است.

اول، با استفاده از چه راهکارهایی می‌توان شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب تربیت جنسی دانش آموزان در دوره متوسطه اول را کاهش داد؟

روش پژوهش

روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش انجام توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری، شامل کلیه دبیران و عوامل اجرایی مدارس متوسطه اول استان همدان بوده است. نمونه آماری پژوهش ۳۸۰ نفر از معلمان مرد و زن دوره متوسطه اول استان همدان بوده که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای از بین مدارس متوسطه اول پنج شهرستان و منطقه آموزشی انتخاب شده‌اند.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه محقق ساخته تربیت جنسی. این پرسشنامه توسط محققان این پژوهش و در سال ۱۴۰۰ ساخته شد. این پرسشنامه ۱۵ سوالی و از نوع طیف ۵ رتبه‌ای لیکرت است. برای تهیه پرسشنامه ابتدا راهکارهای موثر در تربیت جنسی دانش آموزان با استفاده از بررسی مبانی نظری و پیشینه‌های پژوهشی مرتبط و مصاحبه با تعدادی از صاحب نظران استخراج و در مجموع ۲۰ گویه برای بررسی مقدماتی پرسشنامه در قالب طیف ۵ گزینه‌ای به صورت طیف لیکرت: خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد تنظیم شد. پرسشنامه مقدماتی در اختیار ۱۵ نفر از صاحب نظران رشته علوم تربیتی قرار داده شد و میزان ارتباط محتوایی گویه‌ها با اهداف تحقیق بررسی و ضریب لاوشه CVR برای تک تک گویه‌ها بررسی و ۵ گویه غیر ضروری که ضریب کمتر از ۰/۴۹ را داشتند از سوالات حذف و ۱۵ گویه در پرسشنامه باقی ماند. در ادامه برای بررسی روایی سازه پرسشنامه بطور آزمایشی بر

جدول ۱. آزمون تی تک نمونه‌ای میزان تاثیر راهکارها

متغیر مورد مطالعه	میانگین پاسخ	میانگین مورد انتظار	T	DF	P
سوال شماره ۱	۴/۷۲	۳/۵	۴۶/۵۰	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۲	۴/۳۹	۳/۵	۲۵/۳۴	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۳	۴/۳۴	۳/۵	۲۴/۰۷	۳۷۹	۰/۰۰۰۱

سوال شماره ۴	۴/۳۸	۳/۵	۲۳/۸۶	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۵	۴/۳۰	۳/۵	۲۴/۴۳	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۶	۴/۳۵	۳/۵	۲۴/۰۱	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۷	۴/۱۷	۳/۵	۲۰/۷۰	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۸	۴/۳۶	۳/۵	۲۱/۷۳	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۹	۴/۴۱	۳/۵	۲۷/۰۵	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۱۰	۴/۱۶	۳/۵	۱۶/۸۹	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۱۱	۴/۱۴	۳/۵	۱۵/۴۸	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۱۲	۴/۱۰	۳/۵	۱۴/۸۴	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۱۳	۴/۳۲	۳/۵	۲۳/۷۰	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۱۴	۴/۳۵	۳/۵	۲۴/۳۴	۳۷۹	۰/۰۰۰۱
سوال شماره ۱۵	۴/۳۱	۳/۵	۲۳/۰۰	۳۷۹	۰/۰۰۰۱

محاسبه شده هر یک از راهکارها، با میانگین مورد انتظار (۳/۵)، در سطح (۰/۰۱) وجود دارد. بنابراین این راهکارها در تقویت وضعیت تربیت جنسی مدارس موثر است. میانگین و انحراف استاندارد راهکارها به ترتیب نزولی در جدول (۲)، گزارش شده است.

با توجه به داده‌های مندرج در جدول (۱)، مقادیر آماره T به ترتیب شماره راهکارها (۲۴/۰۷، ۲۵/۴۶، ۳۴/۵۰، ۲۳/۸۶، ۲۴/۴۳، ۲۴/۰۱، ۲۰/۷۰، ۲۱/۷۳، ۲۷/۰۵، ۱۶/۸۹، ۱۵/۴۸، ۱۴/۸۴، ۲۳/۷۰ و ۲۴/۳۴) است و مقدار p برای همه راهکارها کمتر از سطح (۰/۰۱) است؛ که نشان می‌دهد تفاوت معناداری بین میانگین پاسخهای

جدول ۲. میانگین میزان اثر بخشی راهکارهای بهبود تربیت جنسی بر گرفته از پرسشنامه

شماره راهکار	راهکارها	میانگین انحراف استاندارد
۱	گنجاندن مباحث تربیت جنسی ویژه دختران و پسران در هر سه پایه هفتم، هشتم و نهم	۴/۷۲ / ۰/۵۱
۹	آموزش تربیت جنسی بطور واسطه ای، توسط والدین با ارائه آموزش خانواده در قالب طرح «گفته‌های تربیتی»	۴/۴۱ / ۰/۶۵
۲	اختصاص فصل‌های مرتبط با تربیت جنسی در کتاب‌های درسی «پیام‌های آسمانی، فارسی، علوم تجربی و مطالعات اجتماعی»	۴/۳۹ / ۰/۶۸
۴	گنجاندن یک ساعت در سی فوق برنامه با عنوان «پسران و دختران شایسته» که به موضوعات تربیت جنسی بپردازد.	۴/۳۸ / ۰/۷۱
۸	طراحی صندوق پاسخگویی به سوالات محرمانه و ارائه آموزش‌های مرتبط با تربیت جنسی در قالب این صندوق	۴/۳۶ / ۰/۷۶
۶	ایجاد تابلو اعلانات ویژه آموزش‌های پیشگیرانه از خطرات و آسیب‌های مرتبط با مسائل جنسی با عنوان «به هوش باش نوجوان» در مدارس متوسطه	۴/۳۵ / ۰/۶۸
۱۴	اعزام پزشکان و کارشناسان بهداشتی در قالب «طرح بهداشت و سلامت مردان و زنان آینده» به منظور ارائه آموزش‌هایی در جلوگیری از آسیب‌های مرتبط با مسائل جنسی	۴/۳۵ / ۰/۶۹
۳	آموزش تلفیقی مرتبط با تربیت جنسی در دروس مختلف دوره متوسطه اول	۴/۳۴ / ۰/۶۸
۱۳	برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تربیتی در زمینه «تقویت هویت جنسی» در مدارس متوسطه	۴/۳۲ / ۰/۶۷

۱۵	برگزاری جشنواره‌های علمی، ادبی و هنری با موضوعات مرتبط با تقویت هویت جنسی پسران و دختران و پیشگیری از خطرات پیش روی نوجوانان	۴/۳۱	۰/۶۸
۵	اختصاص ساعات مشاوره تخصصی در زمینه مباحث مرتبط با تربیت جنسی در مدارس متوسطه	۴/۳۰	۰/۶۴
۷	اعزام مبلغان و روحانیون به مدارس و طرح مسائل تربیت جنسی و پاسخگویی به سوالات دانش آموزان	۴/۱۷	۰/۶۳
۱۰	ارائه آموزش‌های مجازی در زمینه تربیت جنسی زیر نظر آموزش و پرورش و رده بندی آموزش‌ها با توجه به جنسیت و دوره سنی	۴/۱۶	۰/۷۵
۱۱	ساخت و پخش برنامه‌های تلویزیونی آگاه کننده در زمینه پیشگیری از آسیب‌ها و رفتارهای پرخطر جنسی با مشارکت آموزش و پرورش و صدا و سیما	۴/۱۴	۰/۸۱
۱۲	ایجاد سامانه «پاسخگویی به سوالات محرمانه تربیتی» توسط معاونت پرورش و تندرستی آموزش و پرورش در چارچوب آموزش‌های مجازی کارشناسی شده	۴/۱۰	۰/۷۸

می‌دهد. بنابراین این راهکارها در حد زیادی در بهبود وضعیت تربیت جنسی دانش آموزان دوره متوسطه اول موثر می‌باشند. با استفاده از آزمون فریدمن، میزان تاثیر رتبه‌ها مورد مقایسه قرار گرفته است.

با توجه به مقادیر میانگین و انحراف استاندارد راهکارها در جدول شماره (۲)، همه راهکارهای مورد مطالعه دارای میانگینی بالاتر از حد متوسط می‌باشند که با توجه به نمره گذاری طیف‌های پرسشنامه حد زیاد را نشان

جدول ۳. آزمون فریدمن در مقایسه میزان تاثیر راهکارها	
متغیرها	وضعیت موجود
تعداد	۳۸۰
خی دو	۲۶۴/۸۳۷
درجات آزادی	۱۴
سطح معناداری	۰/۰۰۰۱

نتایج پژوهش، بیانگر این است که، با استفاده از راهکارهای زیر می‌توان وضعیت تربیت جنسی دانش آموزان در دوره متوسطه را بهبود بخشید. ۱- گنجاندن مباحث تربیت جنسی ویژه دختران و پسران در هر سه پایه هفتم، هشتم و نهم. ۲- آموزش تربیت جنسی بطور واسطه ای، توسط والدین با ارائه آموزش خانواده در قالب طرح «ناگفته‌های تربیتی». ۳- اختصاص فصل‌های مرتبط با تربیت جنسی در کتاب‌های درسی «پیام‌های آسمانی، فارسی، علوم تجربی و مطالعات اجتماعی». ۴- گنجاندن یک ساعت درسی فوق برنامه با عنوان «پسران و دختران شایسته» که به موضوعات تربیت جنسی بپردازد. ۵- طراحی صندوق پاسخگویی به سوالات محرمانه و ارائه آموزش‌های مرتبط با تربیت جنسی در قالب این صندوق. ۶- ایجاد تابلو اعلانات ویژه آموزش‌های پیشگیرانه از خطرات و آسیب‌های مرتبط با مسائل جنسی با عنوان «به هوش باش نوجوان» در مدارس متوسطه. ۷- اعزام پزشکان و کارشناسان بهداشتی در قالب «طرح بهداشت و

با توجه به مقادیر خی دو و سطح معناداری (۲۶۴/۸۳۷ و ۰/۰۰۰۱) بین رتبه‌های هر یک از راهکارهای وضعیت مطلوب تربیت جنسی در دانش آموزان تفاوت وجود دارد. از بین راهکارهای مورد بررسی، گنجاندن مباحث تربیت جنسی (ویژه دختران و پسران)، در محتوای آموزشی هر سه پایه هفتم، هشتم و نهم دوره متوسطه؛ ارائه آموزش‌های مرتبط با تربیت جنسی بطور واسطه‌ای، از طریق والدین، ارائه آموزش خانواده در قالب طرح «ناگفته‌های تربیتی» و اختصاص فصل‌های مرتبط با تربیت جنسی در کتاب‌های درسی «پیام‌های آسمانی، فارسی، علوم تجربی و مطالعات اجتماعی»، از اولویت‌های بالاتری برخوردارند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر، شناسایی راهکارهای مناسب در کاهش فاصله بین وضعیت موجود و مطلوب تربیت جنسی دانش آموزان بوده است.

به کارگیری راهبردها و راهکارهای خویشتنداری جنسی نوجوانان، برخوردار باشد. حیدری، جزایری و خدادادی (۱۳۹۷)، نشان دادند، مسئولیت اصلی تربیت جنسی نوجوان به عهده پدر و مادر اوست، در کنار خانواده وظیفه مربی است تا با احتیاط، ذهن نوجوان را در این زمینه روشن سازد و به او کمک کند، راه را از چاه بازشناسد. نوجوان مشکلات جنسی و روانی خود را با هرکسی در میان نمی گذارد، به همین خاطر، وجود مشاوران و معلمانی که آموزش‌های لازم را در این زمینه دیده باشند، ضروری است. نتایج مرقاتی خوبی، ابوالقاسمی، تقدیسی، (۱۳۹۲)، حاکی از آن است که، در بیشتر خانواده‌ها به علت تعارض بروز رفتار جنسی کودک با ارزش‌های سنتی خانواده، فرهنگ اغماض و سکوت در مدیریت رفتارهای کودکان به هنجار تبدیل شده است. در شناسایی اولویت‌های تربیت جنسی کودکان، بیشترین کمبود در بعد تعامل پیش برنده بین خانه و مدرسه است. آماده سازی والدین برای اقدامات مناسب در تربیت جنسی کودکان مهمترین اولویت است. بر اساس نتایج پژوهش، ابوالقاسمی، مرقاتی خوبی و تقدیسی (۱۳۸۹)، از دیدگاه مربیان بهداشت مدارس، اولویت‌های تربیت جنسی دانش آموزان عبارتند از: تغییر فرهنگ در سطح سازمان و نهادها برای تربیت جنسی در مدارس، دستورالعمل اجرایی مشخص برای این آموزش‌ها، تامین منابع آموزشی، افزایش دانش و توانش مربیان مدارس برای مدیریت رفتارهای جنسی دانش آموزان. فرمهبینی فراهانی (۱۳۸۳)، مهم ترین رئوس مطالب مورد توافق دانش آموزان، والدین و معلمان در محتوای مناسب برای تربیت جنسی در کتب درسی دوره متوسطه، را شامل، شیوه‌های کنترل و تعدیل غریزه جنسی، تشریح نکات بهداشتی در سنین بلوغ، تاثیر دوست در سلامت یا سقوط اخلاق جنسی در نوجوان و آگاهی از خطرات و امراض جنسی، بیان کرده‌اند. نتایج پژوهش، هیل (۲۰۱۹)، نشان داد، انجام مداخله آموزشی بر مبنای آموزش جنسی می‌تواند موجب افزایش دانش تربیت جنسی و احساس کفایت و صلاحیت والدین گردد. آدجی و همکاران (۲۰۱۷) در

سلامت مردان و زنان آینده» به منظور ارائه آموزش‌هایی در جلوگیری از آسیب‌های مرتبط با مسائل جنسی. ۸- آموزش تلفیقی مرتبط با تربیت جنسی در دروس مختلف دوره متوسطه اول. ۹- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تربیتی در زمینه «تقویت هویت جنسی» در مدارس متوسطه. ۱۰- برگزاری جشنواره‌های علمی، ادبی و هنری با موضوعات مرتبط با تقویت هویت جنسی پسران و دختران و پیشگیری از خطرات پیش روی نوجوانان. ۱۱- اختصاص ساعات مشاوره تخصصی در زمینه مباحث مرتبط با تربیت جنسی در مدارس متوسطه. ۱۲- اعزام مبلغان و روحانیون به مدارس و طرح مسائل تربیت جنسی و پاسخگویی به سوالات دانش آموزان. ۱۳- ارائه آموزش‌های مجازی در زمینه تربیت جنسی زیر نظر آموزش و پرورش و رده بندی آموزش‌ها با توجه به جنسیت و دوره سنی. ۱۴- ساخت و پخش برنامه‌های تلویزیونی آگاه کننده در زمینه پیشگیری از آسیب‌ها و رفتارهای پرخطر جنسی با مشارکت آموزش و پرورش و صدا و سیما. ۱۵- ایجاد سامانه «پاسخگویی به سوالات محرمانه تربیتی» توسط معاونت پرورشی و تندرستی آموزش و پرورش در چارچوب آموزش‌های مجازی کارشناسی شده. این یافته‌ها با نتایج، سعیدی رضوانی، غلامی و باقری (۱۳۹۸)، حیدری، جزایری و خدادادی (۱۳۹۷)، مرقاتی خوبی، ابوالقاسمی، تقدیسی، (۱۳۹۲)، ابوالقاسمی، مرقاتی خوبی و تقدیسی (۱۳۸۹)، فرمهبینی فراهانی (۱۳۸۳)، هیل (۲۰۱۹)، آدجی، نعومی، واکولی، مایکل، لیبو و همکاران (۲۰۱۷)، کونتالا (۲۰۱۰)، گورسیمسک (۲۰۰۹)، ساکت (۲۰۰۹)، فرناندز و ویه ریرا (۲۰۰۸)، مایکل (۲۰۰۷)، کورتیس (۲۰۰۷) و هائولو، چائو، ژئو، کوآن، گائو و همکاران (۲۰۰۶) همخوانی دارد. نتایج سعیدی رضوانی، غلامی و باقری (۱۳۹۸)، بیانگر این است که، مربیان تربیت جنسی، باید از شایستگی‌های کانونی مربی، نظیر: باورهای مورد نیاز در تربیت جنسی و مضامین سواد رسانه‌ای، چگونگی پاسخگویی به سوالات و شبهات نوجوانان، توانش پیشگیری و مواجهه صحیح با سوء استفاده جنسی، روان‌شناسی مسائل جنسی و توانایی

بهداشت جنسی و تغییر بازخوردهای آنان نسبت به امور جنسی تاکید می‌کند.

در تبیین این نتایج می‌توان گفت: قرار دادن محتوای مرتبط با تربیت جنسی در کتابهای درسی، موجب می‌شود تا همه مدارس، موظف گردند تا آن مباحث را به دانش آموزان ارائه دهند و از قبل با طراحی آموزشی، عناصر مختلف آموزشی را در نظر گرفته و آموزشی جامع و کارآمد در این زمینه داشته باشند. مشارکت اولیاء و مربیان در تربیت جنسی دانش آموزان و آماده سازی والدین از نظر عوامل انگیزشی، دانش و توانشی در تربیت جنسی نوجوانان موجب تاثیر گذاری بیشتر آموزش‌ها در این زمینه می‌شود. گنجاندن یک ساعت درسی فوق برنامه با عنوان «پسران و دختران شایسته» در مدارس موجب می‌شود تا بطور مشترک در سطح همه مدارس، فرصت‌هایی برای آموزش‌های مرتبط با تربیت جنسی به دانش آموزان ارائه شود. عنوان جذاب درس، موجب علاقمندی بیشتر دانش آموزان به این مباحث می‌گردد. با توجه به اینکه، حیاء و کم رویی تعدادی از دانش آموزان، مانع از طرح سوالات محرمانه در زمینه مسائل جنسی می‌گردد، استفاده از ابزارهای غیر مستقیم آموزش نظیر صندوق‌های پاسخگویی به سوالات و کانال‌های ارتباطی غیر حضوری، می‌تواند در تربیت جنسی دانش آموزان موثر باشد. ایجاد تابلو اعلانات ویژه آموزش‌های پیشگیرانه از خطرات و آسیب‌های مرتبط با مسائل جنسی با عنوان «به هوش باش نوجوان» در مدارس متوسطه، فرصتی جهت طرح خطرات و راههای جلوگیری و محافظت از خطرات جنسی نوجوانان است. درج اخبار حوادث ناشی از کم اطلاعی افراد در سوء استفاده‌های جنسی در این تابلوها و در معرض دید دانش آموزان قرار گرفتن این اخبار، موجب بهبود تربیت جنسی در این زمینه می‌گردد. اعزام پزشکان و کارشناسان بهداشتی در قالب «طرح بهداشت و سلامت مردان و زنان آینده» به دلیل تخصصی بودن مباحث و راحت تر بودن پزشکان در طرح مسائل جسمی مربوط به فیزیولوژی جنسی، از راهکارهای موثر در بهبود تربیت جنسی دانش آموزان است. آموزش تلفیقی مرتبط با تربیت جنسی در دروس مختلف دوره متوسطه اول، فرصت‌های مناسب و گسترده‌ای در تقویت آموزش‌های

پژوهشی نقش کمک دانشجویان پزشکی در کاهش شکاف آموزش بهداشت جنسی در دوره متوسطه امریکا را، مورد تایید قرار داده است. آموزش جنسی از طریق داوطلبان دارای تحصیلات تکمیلی به درک سلامت جنسی کمک بیشتری دارد و بهتر است توسط این افراد صورت گیرد. کونتالا (۲۰۱۰) در زمینه شکل‌گیری آموزش و دانش جنسی دانش آموزان فنلاندی، استفاده معلمان از تکنیک‌های نمایش، نقش بازی و سخنرانی را در آموزش‌های کلاسی موثر دانسته است. نتایج گورسیمسک (۲۰۰۹) نشان داد، دوره آموزشی خاص برای معلمان در زمینه آموزش مسائل جنسی به دانش آموزان، تاثیری مثبت بر روی بازخورد معلمان شرکت کننده، نسبت به امور و مسایل جنسی داشته است. نتایج ساکت (۲۰۱۹) بیانگر این است که، با توجه به نقش و اهمیتی که تربیت جنسی در مراکز آموزشی به ویژه مدارس متوسطه دارد، از حوزه‌های تحت عنوان تربیت جامع جنسی نام برده و تاکید می‌کند که این حوزه باید مجموعه‌ای از اطلاعات و آگاهی‌های مفید و سازنده را در زمینه رفتارهای سالم جنسی به دانش آموزان منتقل نموده و آموزش دهد تا آن‌ها بتوانند، در موارد مقتضی تصمیم‌های آگاهانه‌ای را در این زمینه اتخاذ نمایند. نتایج پژوهش فرناندز و ویه ریرا (۲۰۰۸) حاکی از، ناتوانی و مشکلات مختلف والدین در زمینه تربیت جنسی فرزندان و ضرورت همکاری بین مدارس و والدین در این زمینه است. بر اساس نتایج مایکل (۲۰۰۷)، تربیت جنسی در مدارس متوسطه باید دانش آموزان را با انواع مختلف رفتارهای جنسی، روش‌های حفظ و مراقبت جنسی و نیز آثار عاطفی، روانی و جسمانی ناشی از فعالیت‌های جنسی آشنا کرده و در عین حال، امکان طرح و پاسخ به سوال‌های مختلف دانش آموزان را در زمینه مسائل جنسی فراهم سازد. کورتیس (۲۰۰۷) نیز از گذراندن مقوله‌های مرتبط با تربیت جنسی در برنامه درسی مقطع متوسطه به دلیل شروع دوره بلوغ و جلوگیری از تبدیل شدن مسایل جنسی به یک مساله و کشاکش اجتماعی حمایت می‌کند. هائولو و همکاران (۲۰۰۶) ظرفیت‌های اینترنت برای تربیت جنسی را، مورد توجه قرار داده و بر استفاده مراکز آموزشی از ابزار اینترنت جهت افزایش سطح دانش و آگاهی جنسی،

پیشنهاد می‌گردد سازمان پژوهش و برنامه ریزی نسبت به این مهم توجه ویژه داشته باشد.

موازن اخلاقی

در این پژوهش موازن اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان پژوهش حاضر بر خود لازم دانستند که از کلیه افرادی که در پژوهش شرکت نمودند، کمال تشکر و سپاس خود را ابراز نمایند.

مشارکت نویسندگان

نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

تعارض منافع

نویسندگان این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

References

- Anastacio, Z., Carvalho, G. and Clement, P. (2008). Children Sexual Arousal and Primary School Teachers' Perceptions of Sex Education Training Needs: Electronic Manuscript: LIRDHIST – Université Claude Bernard Lyon-1, France.
- Adjei, naomi, Yacovelli, michael; Liu, dorothy; Sindhu, kunal; Roberts, mary, Magee, susanna, (2017). medical students help bridge the gap in sexual health education among middle school youth, *rhode island medical journal*, 17(1): 51-56.
- Abul Qasimi, N, Markati Khoei, E Al-Sadat, Taghdisi, M.H (2009). Explaining sexual education of Iranian students from the point of view of primary school health teachers. *Journal of Health School and Health Research Institute*, 8(2), 27-39. [In Persian]
- Afshari, M (2019). Determining the gap between the current and desired situation of sex education of first secondary students corresponding to the document of fundamental

مرتبط با تربیت جنسی ایجاد می‌کنند. برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تربیتی و برگزاری جشنواره‌های علمی، ادبی و هنری در زمینه «تقویت هویت جنسی»، فرصت‌های مناسب جهت برگزاری آموزش‌های تخصصی و پژوهش و کاوشگری دانش‌آموزان در زمینه تربیت جنسی فراهم می‌کند. اختصاص ساعات مشاوره تخصصی در زمینه مباحث مرتبط با تربیت جنسی در مدارس متوسطه، امکان گفتگوی حرفه‌ای و صمیمانه‌تر دانش‌آموزان و مشاوران را در زمینه تربیت جنسی فراهم می‌کند. مبلغان و روحانیون به دلیل برخورداری از شخصیت‌های دینی و طرح بدون پرده مسائل مرتبط با تربیت جنسی، یکی از راهکارهای موثر در بهبود تربیت جنسی دانش‌آموزان است. شبکه‌های مجازی و برنامه‌های تلویزیونی به دلیل استفاده از امکانات چند رسانه‌ای بودن و گستردگی و سهل الوصول بودن آموزش‌ها، می‌توانند در بهبود وضعیت تربیت جنسی دانش‌آموزان موثر باشند.

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادها کاربردی زیر ارائه می‌گردد: با توجه به اهمیت بهبود تربیت جنسی دانش‌آموزان دوره متوسطه، پیشنهاد می‌گردد، وزارت آموزش و پرورش با تشکیل کارگروه‌های تخصصی در سطح وزارت خانه، مراکز استانها و شهرستانها نسبت به ارتقای کیفی تربیت جنسی دانش‌آموزان مطابق با سند تحول بنیادین آموزش و پرورش اقدام نماید. با توجه به ضرورت ایجاد هماهنگی بین وزارت آموزش و پرورش و وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی در ارائه آموزش‌های تخصصی و به منظور ارتقای سلامت جنسی نوجوانان، پیشنهاد می‌گردد، زمینه انعقاد تفاهم نامه همکاری فراهم گردد. از آنجا که نقش خانواده در بهبود وضعیت تربیت جنسی نوجوانان بسیار مهم ارزیابی شده است، پیشنهاد می‌گردد، وزارت آموزش و پرورش با ارائه آموزش‌های ویژه خانواده‌ها در تربیت جنسی فرزندان، از این ظرفیت‌ها حداکثر استفاده را داشته باشد. با توجه به اینکه تعدادی از راهکارهای شناسایی شده بر ضرورت بازنگری و گنجانند مطالب مرتبط با موضوع تربیت جنسی در کتابهای درسی دوره متوسطه تأکید دارد،

- Gursimsek, Isik. (2019). Does Sexuality Education Effect Teacher Candidates, Attitudes About Sexuality and Homosexuality? *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 1(1): 980- 983.
- Hill, Amelia. (2019). The effect of sex education on enhancing parents' sexual knowledge and their sense of adequacy. *the Guardian*. Retrieved February 13.
- Hua- Lou, Chao. Zhao, Quan & Gao, Er-sheng. (2006). Can the Internet Be Used Effectively to Provide Sex Education to Young People in China? *Journal of Adolescent Health*, 39 (5): 720-728.
- Hajipour, H, Barkhordari, R, Keshavarz, S (2017). Critical discourse analysis of sex education in Iran's education system (current situation) based on written documents. *Research Paper on the Basics of Education and Training (Educational Studies and Psychology in Mashhad)*. 8(1), 136-159. [In Persian]
- Heydari, S, Jazayeri, L and Khodadadi, Q (2017). Examining the role of family and educators in the sexual education of children, the third conference on community empowerment in the field of humanities and psychological studies, Tehran, the center for empowering cultural and social abilities of society. [In Persian]
- Kontula ,Osmo,(2010). The evolution of sex education and students' sexual knowledge in Finland in the 2000, *Sex Education* ,Vol. 10, No. 4, 373–386.
- Kontula. O. (2018). Nordic Sex Education: A Case of Finland. *Journal of Sexologies*. 17 (1): 25.
- Lee, Young-Me. Florez, Elizabeth. Tariman, Joseph. McCarter, Sarah. Riesche, Laren. (2015). Factors related to sexual behaviors and sexual education programs for Asian-American adolescents. *Applied Nursing Research*. Volume 28, Issue 3, August 2015, Pages 222-228.
- Michael, Shannon. (2007). Sexual Education: Why It,s Important for Your Teenager? Available at: <http://www.associatedcontent.com>.
- Marqati Kh, Efat Al-S; Abolghasmi, N; Taghedisi, M. H (2012). Children's sexual health, a qualitative study explaining parents' views, *Journal of Health School and Health Research Institute*, 11(2), 65-74. [In Persian]
- Marovian H, Seyyed M (2014). Children and adolescents and sexual education, first volume, first edition, Mashhad: Publications of the Printing and Publishing Institute of Qods Razavi Province. [In Persian]
- Naimi, M.R (2012). Sexual problems and divorce (case study: Astan Golestan), *Iranian Journal of Sociological Studies*, 2(4), 79-94. [In Persian]
- transformation of education and providing a solution, doctoral thesis, Islamic Azad University, Arak branch. [In Persian]
- Afshari, M, and Sarmadi, M.r and Natghi, F (2018). Sexual education in the fundamental transformation document of education and the national curriculum of the Islamic Republic of Iran, the third national conference of psychology, education and lifestyle, Qazvin. [In Persian]
- Asghari.N, Seyyed M, Faringis, Sharifi, Sa' ,B, M (2018). The necessity of family-oriented sex education: a systematic review. Mashhad University of Medical Sciences. Scientific Association of Health Education and Health Promotion of Iran. [In Persian]
- Amini, M, Temanai Far, M R, Pashaei, R (2018). Investigating the existence necessity and how to pay attention to sex education in secondary school curriculum from the point of view of teachers and students. *Curriculum Research*, 1, (1), 169-202. [In Persian]
- Bridges, Emily (2019). Effective Curriculum–Based Sex and STD/ HIV Education Programs for Adolescents. *Child Development Perspectives*. 3(1).
- Bamri, I and Salarzaei, A (2017). Analysis of the relationship between lifestyle and sex education of Zahedan teenagers with a view to crime prevention. *Journal of Educational Psychology Studies*, 15, (29). [In Persian]
- Boland Hemtan, K (2013). Representation of parents' living experience of how to teach sexual ethics to their children, *Family Counseling and Psychotherapy Quarterly*, 4(4), 719-748. [In Persian]
- Curtis. T. L. (2007). Teaching Tolerance: Non-Traditional Sex Acts and Sexual Education. Available at: <http://www.associatedcontent.com>.
- Ebrahimi Harestani, A, M, Behrouz, L, Dar, Mo. J (2014). Analyzing the neglected curriculum for sexual education of male secondary school students. *Research in curriculum planning (knowledge and research in educational sciences-curriculum planning)*, 12(17), 26-40. [In Persian]
- Farahini Farahani, M (2004). Suitable content for sex education in secondary school textbooks. *Daneshvar Behavat*, 11(9), 1-14. [In Persian]
- Fernandes, Vieira. Vieira, Xiaviev R. (2008). Evaluation of Parents as Partners in Sex Education. *Journal of Sexologies*. 17 (1): 154.
- Gursimsek, Isik. (2009). Does Sexuality Education Effect Teacher Candidates, Attitudes About Sexuality and Homosexuality? *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 1(1): 980- 983.

- Tehrani, N (2011). Causes of divorce in a 12-year study, Asr Family Health Research Center report, quoted from Tabnak news site, published on March 15, 2019, at 7:42 p.m. [In Persian]
- Zahedian, M and Zahari, F (2021). The relationship between sex education and mental health of children and adolescents, 8th National Conference on Positive Psychology News, Bandar Abbas. [In Persian]
- Nawabinejad, Sh (2019). Normal and abnormal behaviors, Tehran: Association of parents and teachers. [In Persian]
- Rashid, Kh, Hosseini A, Nazarlou, M, Yacoubi, A, Kurdenoqabi, R (2016). Identifying the basic components of child education based on the perspective of Iranian parents. *Family Research Quarterly*, 50(13), 215-236. [In Persian]
- Rechel piccoline.(2017). Impact of sexual education on HPV vaccination rates. persistent link: <http://hdl.handle.net/2345/bc-ir:107398>.
- Schuster, M.A., Corona, R., Elliott, M., Kanouse, D., Eastman, K., Zhou, A. and Klein, D. (2008). Evaluation of Talking Parents, Healthy Teens, a new worksite based parenting program to promote parent-adolescent communication about sexual health: randomized controlled trial. *BMJ*. 337(1), 1-9.
- Sulak, P., Jerbelin, S., Fix, D. and J.Kuehl, T. (2006). Impact of an adolescent sex education program that was implemented by an academic medical center. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*. 195(1), pp. 78-84.
- Sacket, S. (2009). Sexual Education Programs Inside Schools. Available at: <http://www.associatedcontent.com>.
- Sacket, S. (2019). Sexual Education Programs Inside Schools. Available at: <http://www.associatedcontent.com>.
- Secretariat of the Supreme Council of Education (2013). Basic education reform document, Tehran: Ministry of Education. [In Persian]
- Sobhaninejad, M; Homayi, R; Siadat, Seyyed A (2006). Evaluation of sexual education in Isfahan families based on Kerkler's model, Second Congress of Family and Sexual Problems, Tehran: Shahid University. [In Persian]
- Saidi Rizvani, M; Gholami, F; Bagheri, H (2018). The focal competencies of sex education teacher, curriculum research, [In Persian]
- Shiriari, F; Safaryani, A (2016). Psychology of sexual education of children and adolescents, Tehran: Azarfar Publications. [In Persian]
- Turnbul, T., Wersch, A.V. and Schaik, P.V. (2008). A review of parental involvement in sex education: The role for effective communication in British families. *Health Education Journal*, 67, pp.182-195.
- Tahmasabzadeh Sheikhlari, D, Azimpour, E, Imanzadeh, A, Abbaszadeh, M (2021). Studying the process of sexual education of Iranian adolescents: the foundation data theory. *Curriculum research*. 11 (2), 126-153. [In Persian]